

Steingrím Weihe í Norðurlandahúsinum:

Sansaleyssa kappdubbingin brotsverk móti mannaættini

Hugstoytt at siggja politikararnar royna at billa fólki inn, at tað at tað ber til at verja hvønn annan við krígsdubbing

Eg skal takka teimum sum hava stílað fyrri hesum tiltakinum og fyrri, at eg eri boðin higar í dag.

Fyrst skal eg siga eitt sindur um tann heimsfelagsskap, sum eg eri limur í, og hvørs endamáli er — eins og hjá okkum, sum eru saman komin her í dag — at geva okkara ikast í tað arbeiði, sum verður gjørt í nógvum londum at steðga krígsdubbing og virka fyrri fríð.

Hesin felagsskapur, sum nevnist »Heimsfelagsskapurin av læknum móti kjarnorkuvápnunum«, er ikki meir enn sjei ára gamal. Hann var stovnaður í 1981. Á fyrstu ráðsstevnuni, sum varð hildin í USA, vóru 70 læknar komnir saman úr 12 londum, flestir úr USA og Sovjet. Felagsskapurin er vaksin ótrúliga skjótt, og veksur framvegis skjótt. Limatalið man liggja um 175.000 úr umleið 60 londum. Seinasta ráðsstevnin var hildin í Moskva í fjør við 3000 luttakarum. Annars verður hon skiftivís hildin í einum vestanlandi og einum eystanlandi. Men næsta ár verður hon hildin í Hiroshima í Japan. Tað sigur kanska eitt sindur um styrkina í felagsskapinum, at hann longu í 1985, bert 4 ára gamal, fekk tillutaða Nobel-fríðarheiðurslønina.

Áðrenn heimsfelagsskapurin var stovnaður í 1981, vóru royndir gjerdar við tilsvarandi felagsskapum á landsplani, men ov lítið kom burturúr. Men so funnu læknar úr USA og Sovjet saman og fingtu stovnst hendan altjóða felagsskapin.

Tað sigur eg sjálv, at ein felagsskapur, sum fevnir um so nógvur tjóðir við ymiskum politiskum stýrisslag, við ymiskari mentan og trúnaði, má hava eitt avmarkað endamáli, sum allar tjóðir og fólkslag kunnu taka undir við.

Og tað hevur so borið til

at skapa ein livandi, heimsumfatandi felagsskap, sum er grundaður á felags etiskar reglur og persónliga, moralska ábyrgdarkenslu, við ti endamáli at forða einum kjarnorkuragnaroki, sum er størsta hóttanin fyrri alt liv á jørðini í dag.

Arbeitt verður á fleiri økjum bæði á millumlandastigi og á landsstýri.

Stórir dentur verður lagdur á samstarv millum eystur og vestur við ti fyrri eyga at broyta vanahugsanina um eitt heilt fólk sum argasta figginda, sum einki annað hevur í huga enn kriggj og allarheist kjarnorkukriggj.

Vit vita øll, hvussu lætt tað er at ørkymla fólk við at visa teimum eina »figgindamynd« nóg ofta. Tað hevur verið brúkt bæði í vestan- og eystanlondum, serliga í ti sonevnda kalda krígunum. Hetta verður framvegis brúkt. Eisini her heima hjá okkum, tverri. Ringasta dømi vit kenna, man vera sorgarstøðan frá tretivu- og fjórutiárunum, tá nazistarnir brúktu jødarnar sum figgindamynd ella ræðumynd.

Einki stuðlar so væl tør kreftir í einum samfelag, sum virka fyrri krígsdubbing

ing enn júst hetta, at fólk eru óvitandi og heilmføðilig. Lættari er tað hjá teimum at skapa eina figgindamynd. Heimsfelagsskapurin av læknum leggur ti stóran dent á upplýsing bæði av vanligum fólk og politikkarum. Tað verður arbeitt bæði á lands- og millumtjóðastigi. Eg skal ikki siga meira um hetta her. Men eg má nevna eitt øki, sum

eg haldi vera av alstrór-um týðningi. Tað er at geva teimum ungu holla vitan um avleiðingarnar av krígsdubbing, sálfrøðiliga, lívfrøðiliga, mentanarliga og heilsuliga. Bæði verður rættiliga stórt arbeiði gjørt í øðrum londum av læknum viðvíkjandi upplýsing í t.d. skúlum. Hetta er ein táttur, sum vit eiga at taka upp her heima hjá okkum.

Tá samanum kemur, hava allar tjóðir, øll fólkslag bert ein felgs figginda nevniliga krígsdubbing.

Tað var ein nýggj tíð, sum upprann, tá ið tað eydnaðist at loysa megina í atominum. Vit kenna øll nevni sum Niels Bohr og Albert Einstein. Bæði høvdu sín stóra leiklut í hesum verki. Bæði høvdu teir miklan ampa av hesum. Stúrdur fyrri, hvat hetta kundi verða brúkt til.

Albert Einstein segði tað soleiðis: We shall require a substantially new manner of thinking, if Mankind is to survive. Eg havi skilt hesi orðini soleiðis: Vit noyðast frá grundini av at broyta hugsan og fatan, um mannaættini skal verða liv lagað. Ella sagt við øðrum orðum: Mannaættin øll er nú á sama báti, og treytin fyrri at báturin ikki skal kollsigla og øll sjólátast er, at vit brúka vit og skil, visa ábyrgd og samhuga hvør fyrri øðrum.

Tað eru stór krøv. Men eg ivist ikki í, at Einstein

hevur rætt. Hesar eru treytirnar. Ti er tað so hugstoytt, tá politikkarar royna at billa fólk inn, at tað ber til at verja hvønn annan við krígsdubbing og serliga kjarnorkudubbing.

Eg skal siga eitt sindur um vandan fyrri einum kjarnorku-ragnaroki. Tað er í minum hugaheimi heilt óhugsandi at Reagan ella Gorbátjov geva boð um at trýsta á kjarnorku-knøttin. Teir vita óivað, at hetta er sjálv-morð. Vandin er aðrastaðni. Kjarnorkuvápnini eru so nógv í tall, tey eru beinrakin og lætt er at oyðileggja øll kommuni-kationssystem ella sam-skiftisskipanir hjá figgindanum. Ti hava bæði USA og Sovjet desentraliserað og automatiserað sín kjarnorkuvápn. Ávaringartiðin fyrri nakrar av rakettunum er so lítill sum tveir minuttir. Tað sigur seg sjálv, at vandin fyrri einum tekniskum ella menniskjaligum feili er ógvuliga stórir. Menn-

